

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 10 жовтень 1991 р.

ПРЕСВЯТА
БОГОРОДИЦЕ
СПАСИ НАС

СВ. ЄФРЕМА СІРІНА
МОЛИТВА ДО ПРЕСВЯТОЇ
БОГОРОДИЦІ

Пресвята Владичице моя, Богородице, благодатна Богородителько, преблагословенна, Богоблагодатна Богомати, вмістилище Божества Єдинородного Сина безсмертного і невидимого Отца, вогнеподібний престоле, всенепорочна, всепречиста, всенескоріна, всеоспівувана, всенетлінна, всеблаженна, всечесна, всепочитувана, всеблагословенна, присноділна, сідалище Царя возсідаючого на Херувимах, небесні двері, через які ми, земляни, входимо до неба, Богоневісто, якою ми примирiliся з Богом, незображенне чудо, невияснена новина, обіцяння захованої Божої тайни, непереможне заступництво, сильна оборона, живоносне джерело, навчальне море Божествених і невисказаних дарувань і дарів, вища від небесних сил, недослідима глибина закритих думок, славоєства, подателько всіх дібр, після Тройці всіх Владичице, після Утішителя всіх утішителько, після Заступника і Посередника заступнице і посереднице всього світу, коліснице мисленного Сонця - істинного Світла, що просвічує кожного, хто приходить у світ, несучатого, що все носить словом своїм, чисте одіння того, що одягається в світло наче в ризу, мосте всього світу, що веде нас до надсвітнього неба, незрівнянно вища і славніша від Херувимів і Серафимів, прикрасою Ангелів, спасіння людей, ключу, що вводить нас до неба, Мати і слугу незаходимої Звізди, промене правдивого і таїнственного дня, безодне недослідимого Божого чоловіколюб'я, Божественна і багатоіменна

(Закінчення на 2 сторінці)

УСТАНОВЛЕННЯ ПРАЗНИКА ПОКРОВИ

Головний мотив, який причинився до установлення цього празника, це видіння св. Андрія Юродивого. Царгород, столицю Візантії, облягали араби. Ціле місто й народ у великій тривозі. В храмі Пресвятої Богородиці на Влахернах, де переховувалася її риза, правиться всеночне. Розмолений народ виповнив церкву по береги. Між народом ревно молиться про охорону міста св. Андрій Юродивий зі своїм учнем Епіфаном. Відправа кінчиться. Втім св. Андрій бачить, як від царських дверей - так звалися у греків головні входові двері церкви - йде світлом осяна Пресвята Богородиця у супроводі св. Івана Христителя і св. Івана Богослова та при спілі великого хору Святих. Божа Маті підходить до престола, вклікає, довго молиться і заливається слізами. Відтак встає, здіймає зі своєї голови преясну хустку-покров-омофор, з грецька мафоріон, і широко простирає її над народом у церкві. Видіння зникає. Св. Андрій і Епіфан, які бачили це видіння, зрозуміли, що Пресвята Богомати прийшла, щоб рятувати місто. Подія чуда близькавкою розноситься по всьому місті. Вороги відступають. Місто врятоване.

Від тієї хустки-покрова і празник дістав свою назву. Покров-омофор стали символом опіки і заступництва Пречистої Діви Марії.

(Закінчення на 2 сторінці)

Молитва і Батьківщина

«Схаменіться, будьте ліоде,
бо лихо вам буде»

Т. Шевченко

Невелика частина українського народу в Польщі, по-різному заспокоює свої релігійні потреби. Цікавий матеріал відносно життя українців можна знайти в хроніці однієї з найстарших наших парохій в Польщі - Циганку, що 30 км від Гданська, яку записав парох, о. М. Вергун, в роках 1968-1981.

Майже кожний день, а особливо неділі і свята, є описані, між іншими, скільки людей було присутніх на Святій Літургії, скільки причащалося. Малі осередки в якісь мірі свої релігійні обов'язки здійснюють, погано є у великих містах. Свідомі і активні українці часто в неділі беруть участь у зборах, концертах, з'їздах, фестивалях тощо. На останньому з'їзді Об'єднання у Святій Літургії, на двісті делегатів, брало участь кільканадцять осіб, в цьому польському - директор Бюро для національних меншин в Міністерстві культури Б. Бердиховська. На Світовому форумі української діаспори в Білому Борі на Службі Божій в неділю було кілька осіб. На цьогорічному Фестивалі української культури в Сопоті у Службі Божій взяла участь невелика частина глядачів. При чому знайшов час і зрозумів цю потребу поет з України І. Калинець.

Ніде немає сприятливих обставин. Треба раніше встати, організаторам запланувати довшу перерву і потрактувати недільну Літургію як важливу частину дня. А чи не можна було б почати величаву імпрезу молитвою? Для багатьох з нас польський зразок не є найкращий, але ми не витворили нічого іншого і наша поведінка це друга крайність. Виникає питання, як люди, що себе зачислюють до порядних, можуть собі в неділі робити вільне від Церкви. Два роки тому робив я заходи, щоб у неділю відслужити польову Літургію в амфітеатрі

(Закінчення на 2 сторінці)

Дорогі Побратими!

27 жовтня відбудуться перші у післявоєнній Польщі демократичні вибори до парламенту.

Вперше зможемо вибирати власного посла, який займатиметься захистом наших прав.

Взяти участь у виборах означає взяти голос у своїй справі!

Число 55 - це номер виборчого блоку меншин. Відшукайте його і голосуйте на нього в час виборів!

НА НАШ ПОГЛЯД

Час виборів

Виборча кампанія, наслідком якої має бути новий Сейм, триває. Вперше у післявоєнній історії Польщі вибори будуть мати демократичний, або дуже наближений до демократичного, характер. Впрямому означає це, що виборчу кампанію і пропаганду може вести кожен повнолітній громадянин. Звісно маємо отже безліч комітетів і програм, часто дуже подібних, інколи зовсім протилежних. Перед виборцем може появитися сумнів - на кого віддати голос?

В державах, з давніми демократичними традиціями, з чіткою юридичною системою виборець утотожнюється з окресленою політичною чи суспільною системою і знає, на кого голосувати. В нас може бути по-іншому, хоча би з цього огляду, що не маємо ясного погляду на те кому повірити. В 1989 році все було просте - належало голосувати проти комуністів і на демократів. Сьогодні ситуація змінилася. Маємо багато «кобіювачів», але чи можна завірити самим словом, коли зовсім не знаємо людей, ані тих, хто їх рекомендують.

Вперше до виборів, офіційним шляхом, використовуючи виборчу ординацію, приступають національні меншини. Можливо, що зневірені щоденними побутовими клопотами ще не усвідомлюють собі важливості цього факту, але перед нами відкриваються нові шляхи громадянського життя. Можемо вибирати до Сейму представників власної національності і саме на них належить звернути увагу. Відомо, що коли знайдуться в парламенті, в першу чергу будуть захищати інтереси своєї громади, а щойно пізніше загальнодержавні.

Блок національних меншин означений на виборчому списку 55 номером і на нього треба віддати свій голос.

Вибирати до Сейму українця, литовця, чеха, словацько, повинно також бути в інтересі польського громадянині. Провалився так званий «східний ринок», щоб економічна система почала нормально працювати, треба його чимось відбудувати, тим паче, що конкуренція також не дрімав. Найкращим негощіватором буде посол, який, так би мовити, одноособово поєднає дві нації.

Однак, щоб вибирати захисника наших інтересів, треба до виборів піти. Ніхто цього за нас не зробить. Справ до вирішення маємо багато, маємо багато жалів і треба буде з ними до когось піти, а хто зможе ними краще зайнятися, як не один від нас.

Так отже 27 жовтня поміркуйте уважно чи краще буде цілий день відпочивати, чи може піти до виборів. Наше найближче майбутнє залежить уже від нас самих.

(7)

СВ. ЄФРЕМА СІРІНА МОЛИТВА ДО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(Закінчення з 1 сторінки)

коліснице, найвердіша опора істинної віри, простора оселе Невісмого, правдива виноградна лоза, яка принесла гід життя, плодовита оливко, що веселить душі вірних, вселенський покрове світу, двері неосяжної священної тайни, повното трипісенних благодатей, перша після Божества, блискавко, що освічує душі вірних, примирення грішників, безпеко стоячих, заклику до упавших, пробудження лінівих, сило здорових, успішна допомога воїнів, спокою вселеної, твердості подвижників, мужності борців, джерело непорочного життя, хмаро, що земнородним приносить росу, драбино, якою сходять до нас небесні Ангели, пристанегнаних бурею, радості утиснених, заступнице покривдженіх, помоче безпомічних, сило немічних, жезле сліпих, вірна помічниця в бідах, святий ковчегу, яким спасенні ми від гріхового потопу, неопалима купино, яку бачив Боговидець Мойсей, золота кадильниця, закої Слово, запаливши плоть, наповнило всесвіт пащами і в які спалено обвинувачення в непаслусі, богописана скрижale, семисвічний світильнику, що його

ясність перевищила ясність сонячну, царська коліснице, посуде вмістивший в собі манну, обгороджений сад, опечатане джерело, якого чисті струї напоють вселенну, жезле Ариона, росоносне руно Гедеона, богописана книга, задля якої знищено рукопис Адама, горо Божа, горо свята, на якій звелів мешкати Господь, святий корене Єссевів, городе Божий, про який «преславне говорять», як каже Давид (Пс.86,2), звільнення від печалі, визволення з неволі, обоження смертних, прекрасна еством, бездоганна, вмістивша в собі цілу сутність Божества, безцінний дар... - поглянь на віру мою і на одуховлену мою любов, і, як та, що бере участь в печалі і має силу, прийми біду душу мою, посередництвом і заступництвом твоїм і удостої її станути по правиці у Єдинородного Сина твого і упокоти з вибраними і святими його. Крім тебе нема у мене допомоги і оборони. На тебе покладаю всю надію мою і тобою хвалюсь: через безліч гріхів і беззаконь моїх не відверни лиця твого від мене недостойного слуги твого. Бо є в тебе і добра воля, і сила, як у тої, що невисказанно родила одного з Тройці, є в тебе чим оправдвати і умилостивити, в руки, на яких ти невисказанно носила його, в груди, якими годувала його; пригадай собі пеленки і труд виховання від дитячих років; до того, що від тебе, додай і це, що від нього: хрест, кров і рани, якими ми спасенні, якими ми прославлені. Не позбавляй мене твого заступництва, але завжди помагай, охороняй покровом і не покидай мене. Бо твоїм боржником є той, який сказав: «шануй батька і матір свою» (Мт.19,19); і він, звелівши бути

зачисленим до слуг, тим паче збереже заповідь свою і вчинить це, що подобається тій, яка послужила народженням в ділі спасіння. Тому і радується він твоїм заступництвом, уважаючи славу твою свою власною, і задля зробленого боргу виконує прохання твої. Ти не погорди тільки недостойним, і нездадільність діл моїх хай не припинить милосердя твого, Богородице, палко бажане мною ім'я. Ніщо-бо не може бути сильнішим від допомоги твоєї. Ти витираєш кожну слізу з лиця землі, ти наповнила сотворіння всілякими добродійствами, звеселила небесне, спасла земне, змінила сотворене, ублагала Творця, приклонила Ангелів, вивищила людей, примирила собою горішніх і долішніх, все змінивші на краще, преобразивши в досконаліше; в тобі маємо істинні ознаки нашого воскресіння, в тобі знайшли ми помічницю нашого спасіння, в тобі множество християн знайшли найвердшу опору; ти відчинила райські затвори, ти наперед приготувала нам вхід до неба, ти зробила нас своїми Синові і Богові твоєму, тобою, єдина всепречиста, від першого Адама і до кінця віку була, є, і буде всяка слава, честь і святість Апостолам, Пророкам, мученикам, праведним і смиренним в серці, і в тобі радується, Благодатна, усе сотворіння. І я на тебе покладаю все уповання мое, тому що насправді родила ти по тілу істинного Бога. Йому належиться всяка слава, честь і поклоніння з безпочатковим Отцем, з пресвятым і благим, і животворним Духом, нині і по всячес, і на віки віків! Амінь.

Молитва і Батьківщина

(Закінчення з 1 сторінки)

перед недільними концертами. В цьому році я зреагував. Якщо ми є християнами, то твором християнської ідеї є неділя з участю в Божественній Літургії. Один з канонів Східної Церкви з 347 року говорить, що ті з проживаючих у місті, які протягом трьох тижнів не були в церкві, повинні бути виключені зі спільноти. Отже святкування неділі це найстарша і дуже священна християнська традиція, бо походить від самих апостолів. І коли ми вже з дуже важливих причин не були в неділю на відправі, то хоча відзначім цей день в іншій способі, наприклад, через частішу пам'ять про Бога, довшу молитву, читання Святого Письма. Про цю справу митрополит А. Шептицький говорить в листі з 1942 р., посилаючись на десять Божих заповідей. Від Божого закону, і його дотримування ніщо і ніколи не може нас звільнити. Придергувати Божий закон зобов'язаний кожний, хочби з нараженням свого життя.

Після забав, весіль, концертів та інших імпрез в наших святах буває менше вірних. Є і такі, що приходять, щоб лише зустрітися зі знайомими. У Львові в липні 1991 року на першій від часів війни Святій Літургії, служений нашими владиками на стадіоні бачив я, як двох молодих хлопців курило сигарети. Знову ж у Римі, під час молін перед базилікою Св. Петра дехто з наших вірних відвертався спиною до ведучих молитви, що нагадує поведінку деяких на празнику в Білому Борі.

Мусимо усвідомити, що ми мали слабкі або зовсім не мали зв'язків з нашими пракоренями і віковічними традиціями. Багата українська земля доведена до крайнього зубожіння. Хочеться вигукнути Шевченкове: «Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!». Пишу свої думки як один з багатьох, який хоче брати участь у найважчій боротьбі з самим собою. Коли починається більш організована робота на ниві церковній, через Братство, деякі з моїх знайомих оцінили це як крок назад. Надалі істотною і дорогою є для мене боротьба за те, щоб мій народ став господарем на своїй землі. Зробити це може здоровий народ з мудрим проводом. В цій боротьбі Церква буде помагати.

Наталена Королева, українська письменниця і актриса, яка молодечі роки провела в Іспанії, хотіла через літературні твори перенести на Україну елементи християнської культури Західу. Спротивлявся цьому І. Франко, який вважав, що нам треба більше писати про козаків. З повною пошаною до цього феномену української історії, думаю, що треба було також пізнавати чуже, щоб збагачувати своє. Чи молитва Франціска Ассізького не збагатить нас - прочитаймо це декілька разів.

До Господа благання молитовне:
Вчини мене знаряддям миру,
Де є ненависть хай ніс любов я,
Де є образа прощення приносів,
Де є незгоди хай ніс я єдність,
Де сумніви хай би ніс я віру,
Де помилка, щоб істину приніс,
Де відчай, щоб туди надію приніс,
Туди, де смуток, хай би ніс я радість,
Де темрява туди приніс би світло.
О вчителю! Вчини, що я запрагнув
Не бути втішеним, а потішати,
Не бути пізнаним, лише збагнути,
Не бути любленим, лише любити,
Бо ж даючи, отримувє людина,
Прощаючи, все прощення знаходить,
Вмираючи, тим самим воскресає до вічного життя.

Донкіхот міркував: релігія не змінить людину, але все таки краще, коли вона хоч на словах дотримується Закону Божого, ніж би мала бути явним безбожником. Чи деякі з нас не наслідують цього? Може страждання це основний наш капітал. Один Бог знає міру святості замучених в тaborах: священика, тихої сільської жінки, що зачинилася з дітьми в хаті і вмерла голодною смертю, сільського вчителя, який до останніх днів доводив, що треба жити правою. Це, що добре бережім, а що погане відкидаймо. Інформація ХХ-го століття сповторена. Образ українського народу викривлений жахливими стереотипами. Висміяно ідею самостійності України, українських політичних лідерів, демократичну інтелігенцію, яка починала боротьбу за державність наївним гаслом: «України на багнетах будувати не будемо». Потім, в часі гітлерівської окупації, замовчувано наші жертви гітлеризму і сталінізму, і показувано українців перед світом як фашистських прислужників. Порятувник України в наших руках, часто слабких. «Хай буде воля твоя... і не веди нас у спокусу», молимося, або повинні, щоденно. Чи все розуміємо? Після концерту церковної музики в Олівській кафедрі, а і перед концертом, наші слухачі входили і виходили з храму, як з концертного залу. Чи не було це свідоцтво нашої християнської культури і справжньої любові до Бога? Перелік деяких фактів нашої поведінки говорить, як багато ще треба міняти, щоб наблизитися до народів, які представляють вищий рівень релігійної культури.

Олег Гнатюк
Гданськ

УСТАНОВЛЕННЯ ПРАЗНИКА ПОКРОВИ

(Закінчення з 1 сторінки)

Хто був св. Андрій Юрідивий? Загально історики приймають, що він своїм походженням був скитом-слов'янином з південних земель Руси-України. Він з іншими невільниками опинився в Царгороді в одного багатого пана. Тут він пізнав і полюбив християнську віру. Роздумуючи над словами св. Апостола Павла: «Ми нерозумні Христу ради, ви у Христі розумні» (1 Кор. 4,10), він почав поводитися як нерозумний-юродивий, звідси і його назва. Діставши від пана свободу він багато часу проводив на молитві і читанні св. Книг.

Коли жив св. Андрій і коли було чудо покрова? На це питання тажко дати ясну і задовільну відповідь. В цій справі думки істориків поділені. Одні кажуть, що св. Андрій жив за панування цісаря Льва I-го Великого (457-474). Це є у 5-му віці, інші знають, яких в більшість пересувають час життя св. Андрія на часи цісаря Льва VI-го Мудрого (886-911), це є на початок 10-го століття.

Празник Покрова був у греків місцевим празником і по упадку Царгороду 1453 р. вони перестали його святкувати. Не знати також чому якраз день 1-го жовтня став днем празника. Можливо, що того дня св. Андрій мав видіння, а можливо також тому, як деякі думають, що того дня Східна Церква відзначає пам'ять св. Романа Сладкопівця, який уложив багато гимнів у честь Пречистої Діви Марії. Наступного дня після празника святкує наша Церква пам'ять св. Андрія Юрідивого.

Празник Покрова має службу великих празників зі всеночним, але не належить до 12 великих празників. Він немає ані перед-ані по-праздненства. Львівський Синод 1891 р. редукуючи празники, поручив цей празник переносити на неділю.

Передрук з книжки о. Ю. Катрія ЧСВВ «Пізний свій обряд», Нью-Йорк - Рим, 1982.
Зберігається мова оригіналу.

В харизмі Св. Василія

Всі ми є покликані Ісусом Христом бути святими. Кожний з нас на різний лад старається зреалізувати це покликання. Більшість людей реалізує його виповнюючи завдання батьків, відповідаючи на свої родини, виконуючи різні професії. Дехто, слухаючи Христових слів, висказаних до багатого молодця: «Одного ще тобі бракує: продай усе, що маєш, і роздай бідним, і будеш мати скарб на небі; тоді приди і йди слідом за мною» (Лк. 18,22), вибирає дорогу монашого покликання, щоб на ній, реалізуючи євангельські ради вірожества, чистоти і послуху, сягнути святість та помагати в їїсягненні іншим.

Цей спосіб життя знаний є в Христовій Церкві від самих майже її початків. Перші три століття по Христі - це час переслідувань християн. Частина з них втікає на пустиню, щоб на самоті служити Богові постом та молитвою. В четвертому столітті, в Капакоді (сьогоднішня Туреччина) Св. Василій Великий - богослов, єпископ, оборонець правдивої Христової віри, діяч в ділянці харитативний - впроваджує основну зміну в дотеперішнє монашество - заводить спільність життя в невеликих групах, під проводом настоятеля. Своїм монахам лишає Правила - списані засади спільногомонашого життя. Метою монахів має бути стремління до святості на дорозі євангельських рад - вірожества, чистоти і послуху.

Цей спосіб життя скоро прийнявся і поширився не лише у східній Церкві, але також і в західній. З Правил Св. Василія Великого багато користував Св. Benedikt - Патріарх монашого життя в латинській Церкві. В різних часах пристосувано василіанське монашество до сучасних обставин, але до сьогоднішнього дня Правила Св. Василія Великого залишилися фундаментом цілого східного монашства.

На Київську Русь монашество прийшло зараз по прийнятті християнства в 988 р. Прибуваючи з Греції монахи скріплювали нову віру, закладали монастири в Києві і околицях, які скоро заповнювались вже місцевими кандидатами до монашества. Привезені з Греції Василієві Правила до потреб нашої Церкви пристосував в XI ст. Ігumen Киево-Печерської лаври Св. Теодозій Печерський. Тодішні монахи вславились не лише великою святістю, але мають вони також великі заслуги в ділянці культури. В монастирях також переписувано книги, перекладано на слов'янську мову твори чужих авторів, мальовано ікони. Монастири були центрами тодішньої науки. Князі часто радилися ігуменів в справах державних.

В пізніших століттях монашество поділювало долю цілого народу. По схізмі східній (1054) василіанські монастири поступово ставали православними. З часом, головно в XVI ст., наступає падок монашого життя, відхід від ідеалів Св. Василія Великого, брак дисципліни, покидання монастирів.

Шайно наприкінці XVI ст. починається рух василіанських спільнот, до чого значно впливала Берестейська унія (1596). Частина монастирів, яка прилучилася до Унії, стала її оборонцями. З того часу визначаючи можна бодай митр. Велямина відповідно до справу з'єднання віддав у 1623 р. митрополитом Віленським (Патріархом). Тим підтвердивши відсутність Василіанського Чину. Нові засновані апостольською працею. Відновлені власна кількість шкіл. Єпископи, єпископи, архієпископи, богослови, професори засновують переважно з василіанських консисторій. Чин засновується знову працею серед молоді, засновані школи у семінаріях, колегіях і парохіальніх школах. По заснованій Чину Єзуїтів в 1779 р., василіані перебирають їхніх більшість шкіл на Україні.

Золота доба Василіанського Чину вінчачеться з упадком Польщі в кінці XVIII ст. Шаромка Москва не підлегла її землях нищить фізично Греко-католицьку Церкву, звертаючи особливу увагу на василіанське монашество. Остаточно в 1876 р. знищено останні Василіанські монастири у Варшаві. Церкву і монастир передано православним.

Василіанський Чин перетривав в Галичині, яка була під Австрією. Однак і тут потрібна була моральна віднова. В 1882 р. розпочалася т.зв. Добропільська Реформа Чину, яка принесла користь не монахам, але цілій нашій Церкві. Результати

цієї реформи, це видавнича діяльність Чину в міжвоєнний період. Це широка місійна діяльність, власне шкільництво, діяльність наукова та розбудження релігійного і національного духа нашого народу. Василіані з Галичини відновили в 1930 р. монаше життя у Варшавському монастирі, зреформували василіанські монастири на Закарпатті, в Румунії, Мадярщині та об'єднали в один Василіанський Чин. Обняли душпастирською опікою наших людей, які емігрували до Північної та Південної Америк.

Друга світова війна і часи повоєнні принесли нове лихо. В межах Радянської України комуністична влада насильно зліквідувала зовнішні структури Греко-католицької Церкви, в тому і Василіанського Чину. Монаше життя перенеслося в катакомби. Протягом понад сорока років не змогли його викорінити ворожі сили. Чин перетривав не лише на поселеннях, але і в Україні. 1990 в Крехові, біля Львова, відновлено новіціат, який тепер начислює близько ста кандидатів і новиків. Марістром новиків є там о. Теодозій Янків з Польщі.

Крім України Василіані працюють в Римі, де міститься Головний Заряд Чину та василіанський дім студій; в США, Канаді, Бразилії, Аргентині, Польщі. Відродилися до нового життя Василіанські Провінції в Чехословаччині, Мадярщині, Югославії та Румунії. Чин нараховує загалом понад 500 членів.

Крім душпастирської праці Василіані займаються видавничу, провадять власні друкарні, школи, голосять реколекції і місії для народу, займаються молоддю.

В Польщі існує Василіанська Містопровінція з головним домом у Варшаві. Крім Провінційної Курії міститься тут новіціат та дім студій. Від недавна на новіціаті перебувають новики зі Словаччини, Югославії та Румунії. Від нового академічного року будуть приїздити на студії до Варшави василіанські студенти з України.

До новіціату у Варшаві приймаємо юнаків з середньою освітою, які хочуть стати священиками-монахами та також з середньою або з професійною чи початковою освітою, коли хочуть бути братами-помічниками, тобто монахами без священичих свяченів. Кандидати до монашого життя не можуть мати більше як 50 років.

Монаша формачія триває кілька років. Перший рік це кандидатура - вступний час пробы, опісля облечинами в чернець рясу починається річний новіціат, під час якого новик практично знайомиться з вимогами монашого життя. Новіціат кінчається складенням перших тимчасових обітів, які відновлюються щорічно протягом п'яти років. В тому часі відбувається студії в Духовній семінарії. Брати-помічники можуть тоді здобувати потрібну професійну підготовку, або виконувати призначенні їм в Чині обов'язки. Після п'яти років часових обітів приходить час рішення про остаточне зв'язання свого життя з монашою спільнотою. Новомонашествуючий торжественно складає вічні обіти-присягу, що до смерті залишиться в Чині, реалізуючи євангельські ради вірожества, чистоти і послуху. Кандидати до священства по закінченні студій приймають свячення.

Монашество постійно відгривало дуже велику роль в житті цілої Христової Церкви. Крім згаданої вище діяльності на полі релігійному та культурному, має воно бути особливим знаком для світу, що в сьогоднішніх часах можливим є повне завіріння Христові і залишення всього, подібно як апостоли, щоб піти за Христом.

Христос покликав до своєї виключної служби апостолів. Кликав і дальнє кліче робітників до свого виноградника. Треба запитати себе, чи я часом не є покликаний Христом до його служби?

о. В. Ющак ЧСВВ

Адреса василіанського новіціату:

Ojcowie Bazylianie
ul. Miodowa 16
00-246 Warszawa

Вперше у Великому Полі

Завдяки старанням о. Івана Лайкоша, греко-католицького пароха Гломчи і Устрик Долішніх, віддано нашим вірним церкву у Великому Полі, біля Загір'я.

Досі вона була власністю православної єпархії в Сяноці і в дійсності стояла закритою. Майже взагалі не відправлялися там Богослужіння, за винятком декількох у минулому. Храм побудовано перед самим початком війни (здесьє у 1939 р.) і загально зберегся він у добром стані. Мабуть сприяло цьому це, що мав він правного власника.

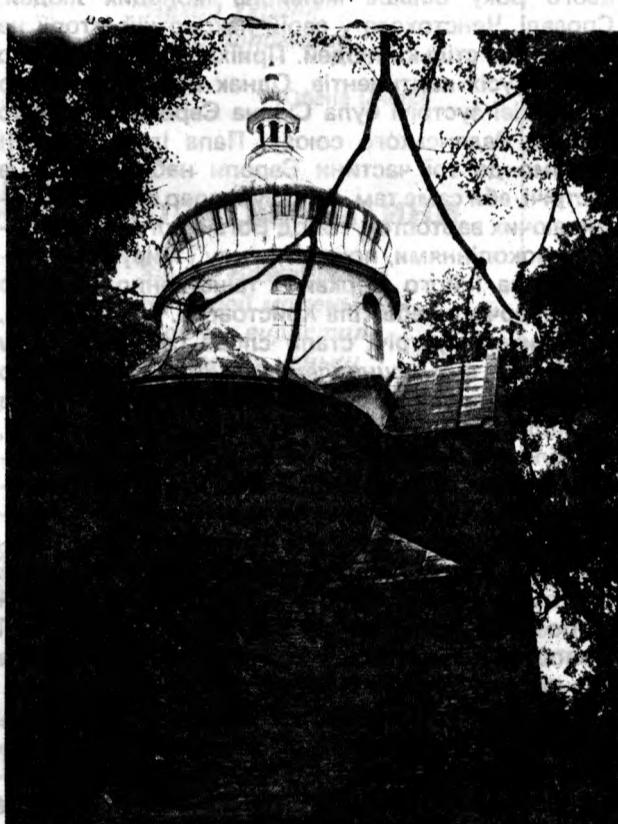
Під цю пору в церкві є лише одна підніщена ікона св. Миколая, яка стала своєрідним символом для тих, що будуть тепер тут прихожанами. Повібивані шиби, постріляний купол говорять про воєнне і післявоєнне лихоліття.

Церква чудово розташовано на мальовничому пагорбі над Ославою, з якого видно руїни загірського монастиря.

В неділю 25 серпня 1991 р. відправлено в цій святині першу після війни Службу Божу, на яку приїхали люди з найближчих околиць. Служителями були отці: Іван Лайкош і Іван Піпка, парох Команчі. Виявилось, що церква має дуже добру акустику, хіба завдяки круглому мурівованому куполові. Всіх полонив святковий настрій, бо ж повернуто українській громаді її святиню.

Однак, на жаль, не всходи на наших етнічних землях вдається так легко переймати свою власність - церкви, світські установи. А це повернуте вимагає основних ремонтів. Подібно є з церквою у Великому Полі. Можливо, що бувши жителі Великого Поля допоможуть у відновленні власної святині.

Під час першої Літургії проповідь виголосив о. Іван Піпка. Церква була заповнена людьми, гучно неслось традиційне «Многая літа». Після Богослужіння до зібраних на площі промовив Маріян Райтар з Сянока, який повідомив людям, що Верховна Рада України проголосила самостійність. Всі відспівали національних гімн і підбадьорені розігналися домів.

Відтепер у Великому Полі Літургія служитиметься в кожну неділю і свята. Перша Служба Божа можливо викликала деяке здивування і сенсацію серед тутешніх мешканців, тому що в цій місцевості нині всього лиш одна чи дві українські родини, які хочуть бути членами тієї парохіяльної спільноти. Надіймось, що буде їх більше, адже це щойно початок. Отець Іван розраховує на людей з Загір'я і з Сянока, які дотепер не мали змоги молитися в рідному обряді. Так виглядає священича праця на прабатьківській землі, де належко нести послугу розсіяним і, буває, зневіреним землякам. Роки гоніння відтиснули тут своє неславне знам'я.

Якщо хтось з людей доброї волі захотів би допомогти у реставрації церкви у Великому Полі просимо звернутися за адресою:

Ks. Jan Lajkosz
Hłomcza 50
38-503 Mrzygłód

Нехай Господь допомагає!

М. Гаврилець
Мокре

ГОЛОС МОЛОДІ

VI Всесвітній День Молоді Ченстохова '91

В час великих зрушень на політичній мапі світу, під кінець другого тисячоліття християнства дедалі більше усвідомлюємо, що вони наслідком не менших змін в свідомості людей. Сьогодні, як ніколи, з тривогою бачимо, що людина є в силі сама себе знищити, є вже готові до того засоби. Не один-бо раз, загнані в тупик диктори та князі віку цього, поклали б край всьому, лише б зберегти рацію за собою. Перед нами два шляхи: або прірва небуття всього світу, або майбутність, але з новою свідомістю та непохитними моральними принципами.

На цей важкий час накладається криза на рівні сумлінні, криза свого закорінення в житті, яка для багатьох лише зовнішніх християн стає кризою християнства. Не дивно, що вдивляючись у минувшину, сьогоднішні мислителі поєднують Європу з християнською традицією та цивілізацією, а майбутнє світу добачають у тривкості моральних та метафізичних принципів, в тривкості та силі духа і його володінні над матерією, тобто у відродженні християнства.

Церква - вірна своєму післанництву проповідувати Христову Благовість до кінця світу, говорить сьогодні про потребу нової евангелізації традиційно християнських держав західної Європи та підкомуністичних держав. В цьому широкому вселенському плані неабияку роль має Церква молодих. Тому й не дивно, що подію, яка пройшла 14-15 серпня поточного року треба розглядати саме в так широкому плані. Помимо статистик, християни сьогодні це лише невеликий відсоток людей.

На гарячі серпневі дні до Ченстохови приїхало цього року більше мільйона молодих людей. Справді, Ченстохова у своїй некороткій історії не бачила ще стільки людей. Приїхали вони з цілого світу, з усіх континентів. Однак неприхованою ідеєю цієї зустрічі була Східна Європа, особливо народи Радянського союзу. Папа Іван Павло II свідомо до тої частини Європи наблизив місце зустрічі, аби саме там, де панує тепер голод непрограмаючих вартоостей, голод Бога, якого викорінювали поколіннями, показати силу і живучість християнства і його Церкви - тайнствено та вічно оновлюючого себе Тіла Христового. А й не дивно, що кличем зустрічі стали слова св. Павла: «*Ви прийняли дух усіновлення*» (Рим.8,15). Це-бо й найбільше для людей обдарування прийняти від Господа дух синівства. Не бути викидком еволюції, загубленим гвинтіком машини історії, випадковим збігом обставин, але Божою дитиною обдарованою Богом гідністю та вічністю. Не класовим ворогом для другого, не противником у боротьбі за життя та краще місце при тарілці, але братом в одному дусі, в одній надії та в одній любові. На жаль, на цій зустрічі не було нашої молоді з Польщі. Може варто було б подумати ще колись чому так сталося?

Для нас тут особливе значення має присутність нашої молоді з України. До Ченстохови приїхало їх 7-8 тисяч. Підготовкою приїзу з України займалася організація Українська Молодь Христові. Як це буває при таких зустрічах та при такій кількості людей трапляються різні організаційні проблеми. І тут їх не бракувало. І лише завдяки великій та жертвенній праці о. С. Батруха і групи молодих хлопців та дівчат можна було примістити і нагодувати гостей з України. Організатори зустрічі призначили на потреби гостей з України костел св. Якова. До 1 світової війни це була православна церква, опісля перетворено її на костел. Та все ж таки зберегла вона багато елементів архітектури та культури Сходу. Розташована в дуже гарному місці в середині Ченстохови при Алії Присятої Богородиці давала дуже добре можливості презентації України решті світу. Всі-бо, що йшли на Ясну Гору, переходили біля неї. Гарно прикрашена синьо-жовтими та біло-червоними прапорами, а також великим написом «Нарешті, Мати, твої діти прийшли до тебе» засвідчувала присутність в цьому місці представників не якоїсь російської губернії чи радянської республіки, але нації, яка на шляху свободи.

Від неділі 11 серпня почалася духовна підготовка до Дня молоді. Кожного дня служилися Акафіст до Пресвятої Богородиці, Свята Літургія та проходила катехизація. В перших двох днях Свята Літургія служив Владика Іван Мартиняк. Співслужило з ним

багатьох священиків, головно з України. В ці дні Владика голосив проповіді, а в неділю ще й катехизу. В понеділок катехизу вів о. М. Пришляк - салезіянин. У вівторок та середу проповіді та катехизи голосили о. П. Кушка ЧСВВ та о. І. Гарасим ЧСВВ. Вони-то звернули увагу на підготовку до прийняття Таїнств, особливо Покаяння та Євхаристії. Щойно тут можна було побачити, що у великій мірі наша молодь не є приготована до участі у Святих Таїнах. Всіх присутніх на Богослужіннях вражала глибоко мистецька церковна музика, яка звучала у виконанні львівських хорів - Хору Політехнічного інституту та «Дударика».

Богослужово-катехитична частина відбувалася кожного дня до обіду. Опісля був час на культурні розваги. В тих днях ціла Ченстохова сповнена була різних культурних Імпрез, в яких можна було брати участь. Україна засвічувала свою присутність виставками театрів, хоровими концертами, спільними співами, забавами та танцями. Все це вписувалося в загальну атмосферу цього небуденного свята.

Також в головних літургійних діях Дня молоді та зустрічі з папою були присутні українські делегації та українські акценти. І так в часі чування прозвучали частини Акафіstu до Пресвятої Богородиці, звучала українська мова в устах представника молоді Сходу. Були українські моменти при внесенні до престола ікони Пресвятої Богородиці, звучало «наше» Алилуя під час Літургії. Вітаючи молодь з цілого світу папа звернувся і до нашої групи, говорячи українською мовою. В кількох місяцях перед престолом майоріли українські прапори. Сама Літургія була так запланована, щоб показати присутність елементів інших літургійних традицій, особливо східної. Словами про те, що Церква має дихати двома легенями - двома традиціями - східною та західною, тут саме знаходили здійснення. Християнство, Церква в багатстві своїх традицій та обрядів здійснює місію понад кордонами, часами та конфліктами. Зустріч у Ченстохові цю істину мала підтвердити.

Вдивляючись в цей великий натовп молоді можна було робити деякі порівнання. Радість, спів, танці італійців, іспанців чи французів, які тим всюди підкреслювали свою присутність, свободу, розкошність, але й вдумливість, молитву гостей з цілого світу можна було порівняти з поставами нашої молоді. На жаль, на їх поведінці, обличчях проявлялася не один раз руйна, що її понесла ціла наша духовність через насильну атеїзацію і замкнення для других. І хоча вони тут виступали саме як українці, а не як члени «сборної команди СССР», то все ж таки не відрізнялися багато від них. І не один раз можна було побачити на обличчі та почути на устах запитання: чому ми цього не змогли переживати раніше, хто і чому окрадав нас з радості дітей Божих, зі свободи життя. Та поступово з плинном часу та подій на обличчя приходила радість та ефорія. Все ж таки зерно сіяння Божим сівачем кільчиться та поступово зростає. Таке зерно падало і в серця нашої молоді, зростало та

перемінювало їх. З ним вони поверталися на Україну, яка через кілька днів мала проголосити самостійність. Вони вже несли в собі Христове зерно самостійності Божої дитини.

Вдивляючись в події, що проходили в Ченстохові, потрібно й робити деякі критичні зауваження. Як все у світі можна було деякі речі зробити краще. Шкода, що не вдалося вийти в катехитичні програмі за рамки дуже трафаретної системи - лекції прочитуваної з проповідальниці. Програму катехиза можна було збагатити через організацію менших груп, які давали б змогу повести свободну розмову, дискусію. А так все зведено до одної катехизи для всіх і вся. Деякі учасники звертали увагу на те, що вечорами по суті немає літургійних відправ та розмов. І цю справу можна було полагодити. Відчувалося також брак зацікавлення багатьох священиків з Польщі цією зустріччю. Це у зіставленні з тим, що наша молодь з Польщі була майже відсутня дає нам погане свідоцтво. Дасть Бог, зробимо належні висновки і наступні свята перевживатимемо вже краще підготовлені.

Та найважливіше досягнено - нове зерно Євангелія впало в серця молодих людей, які відчули тут, як може воно преобразити їхнє життя. А тепер слід робити все, щоб це зерно зростало і давало рясний плід.

ієромонах Марко ЧСВВ

Від кількох років вірні Греко-Католицької Церкви у Польщі беруть участь у прошах до Сточка Вармінського, в якому знаходиться чудотворний образ Цариці Миру. Цьогорічна проща відбулася 31 серпня.

ДІТЯМ

Головна мета пластового табору - виховати і навчити в українському релігійному і національному дусі.

Спосіб на радість

Вакаційний час ми проводимо по-різному. Один, побоюючись сонця, погоди та пригод, зранку до вечора сидить в хаті та вдивляється в телевізор, другий виїздить в село до дідусів або бабини, щоб провести літо в новому середовищі. Є багато різних можливостей, але того, що сталося цього року у Венгожеві ще в нас ніколи не було. Тут, на високому березі гарного озера, поблизу лісу проходив пластовий новацький табір - «Джерельце». У дев'ятьох великих шатрах, над якими кожного дня майорів блакитно-жовтий пропор та лунала українська пісня, два тижні проживали 42 пластуни-новаки та 7 впорядників. Новак - це наймолодший, віком від 7 до 11 років пластун, член новацького гуртка. Приїхали вони туди з Варшави, Шаніна, Гданська, Гіжицька та Венгожева на те, щоб не проганувати вакацій, познайомитися з новими друзями, спільно грatisя, співати пісень та молитися. Бо в щоденному розпорядку всі ці речі на таборі поєднувалися.

Наши новаки були розподілені на 6 роїв - літка, пінгвініки, муравельки, черепахи, леви-ліварди. Кожний рій мав свій ройовий обряд, радував всіх таборовиків на відкриття та закриття, мав свої відзнаки та разом проводив і гри. Новаки на таборі мали гарну нагоду

вивчити нових пісень, танці, самому виконувати різні обов'язки, пізнавати закони пластування, історію та сьогодення Пласти та знайомитися з історією України. Обов'язком новака є говорити рідною мовою, тому й на таборі всі вони старалися говорити українською мовою, що спочатку йшло важко, але згодом стало чимось очевидним і природним.

Багато радості нашим новакам давало спільне проживання в шатрах, ватри, гри та змога заприятлювати з ровесниками з різних міст Польщі, а також з гістьми з Німеччини. І сьогодні вони мають вже нових товаришів, з якими листуються та хотіли би зустрітися на черговому таборі. Пластовий табір вимагає однак, щоб ті, які хочуть брати в ньому участь були підготовлені. Не можна приїхати туди от-так, неприготованим. Табір є завершенням цілорічної праці новацьких гуртків. Починаючи новий навчальний рік, починаємо рік систематичної праці, щоб підготовитися до літа.

Самим новикам не під силу зорганізувати табір. Для цього слід мати булаву, членами якої є комендант, бунчужний, писар та впорядники. Булава нашого табору - це учасники попередніх таборів, ті які пройшли вже деякі вишколи і сьогодні, самому здобуваючи ще пластові вміння, працюють з іншими. Коменданткою табору «Джерельце» була ст. пл. Єва Петрюк з Гіжицька - Крайова Командантка Новацтва. Вихователями були: Дарія Хрін, Йолія Барняк, Агнешка Солодуха, Дарія Кашицька, Ми-

рослава Борова та Петро Баран. Кожний з них був відповідальний за якесь частину таборових занять. І всім їм треба тут гарно подякувати.

Наймолодшим учасником табору був Нестор Кашицький, якому йшов вже шостий рік. Для всіх таборовиків був він прикрасою, а в ройовому обряді мав дуже відповідальну роль хвостика черепахи.

Пластування для новика це велика пригода, але він ніколи не забуває, що хоче бути вірним Богові та Україні, тому на привітання підносить праву руку та два пальці складає в знак V та говорить - «готуйсь». Один палець пригадує йому завжди Бога, другий - Україну і для них новак має бути завжди готовим. Про них пам'ятає в щоденній праці та молитві. Запрошуємо всіх - і ви готуйтеся!

о.М.

Знаю, бо казала
Мені моя ненька,
Що я українка,
Правдива, маленька.

Знаю, Україна
Серцю мому мила,
Я по-українськи
Молитися вчила.

А моя опіка
То Божая Мати
Мати України
Повна благодати.

Ось мою молитву
Приими, Отче, Боже,
Нехай Україні
Вона допоможе.

Олена Пчілка

МОЛИТВА ДИТИНИ

Зішли, Боже, ласки
На дітей маленьких,
Щоб ми виростали
На потіху неньки.
Май, Боже, в опіці
Всю нашу родину,
Глянь ласкавим оком
Геть на всю Україну.

Молитва чорного хрестика

(Продовження)

Однажды відійшов від сім'ї та хітцем молиться. Що ж він молиться йому? Стільки різних відповідей може бути. Одна з них - він молиться ферії. Пора дітей відійти від дому. Іде він від дому, вищу. Так Рівненський Тарас та Стас Шеремета відійшли від дому.

Кабинет Олеська було випхати. Вже відійшов від дому та заспівав до ладу з Олеською пісню. Прямо, небагата зона, сама одна, праця. І чуде кохані!

Ех! Стасько! І не купувати, я Олесько пошлю до сім'ї - діти до себе пан-отець вступати на обістя Олеської нені.

- Стасько! Христу! - вітається пан-отець з Марією, Олеською маюко.

- Стасько! - жетушиться здрава, що якраз він не подівіт.

- А я до тебе, Маріє, за ділом!

Чи Марія добре знає, яке то діло у старенького пана-отця. Таки конечно наважились отець духовні з Олеською. Чи вона не прагне свому синові щастя, що він відійшов від неба прихилити? Але що ж вона відома - бача, сама, здравиця беззапанна.

Марія відчиняє двері до світлиці й запрошує гостинно пан-отця зайти у хату.

- Що ти, Маріє, думаєш з Олеськом робити?

- Марія похилила голову, як виновата, і не знає, що сказати пан-отцеві.

- Та як, пан-отче, я зараджу бідна! - зважується Олеськова мама оправдуватися.

- А ось я вже все обдумав! Все буде гаразд. Ось ти, Маріє, дещо даватимеш. Кооператива наша, хвала Богові, гарно розвивається, прибутки має Надзвірна рада признає Олеськові стипендію. Може невелику, але даста. Та й церква скинеться. Я вже рішив - говорити дальше старенький пан-отець.

- Раз в місяць піде у церкві жіноче братство з тацюю на незаможну молодь, що вчиться у міській школі. А там постараємося о знижку в школі й бурсі, коли лише Олесько гарно вчитися буде. Й все гаразд піде. А гріха на серці не матимемо, що путню, тямущу дитину та й змарнували.

Марія слухає ці лагідні, переконливі пан-отцеві слова і вся тривога й біль десь зникають з її материнського серця.

А може направду все гаразд зложиться і Олесько добуде науку. О! Як радів би тепер Олесько тато, коли б це чув, що Олесько йде до міста науку добувати.

І мамі починають поволі котитися по запалих згорілих лицах великих мутні сльози зі щастя.

В ту ж хвилину вбігає у хату Олесько.

Він зачудовано глядить на маму, що плаче, і починає поволі додумуватися, що сталося щось важне.

- Олеську! - притягає його близче пан-отець і дивиться хлопцеві в очі - по феріях підеш до школи!

Щось починає тріпотатися Олеськові в грудях і йому хочеться плакати так, як мамуні і сміяється, як ось сміється старенький пан-отець.

Ox! Як Олесько цієї хвилини прагнув!

- Ну що, Олеську, чому не відповідаєш? А може не хочеш дальше вчитися? - і пан-отець підсміхається кутком уст.

Го, гол! Олесько не хоче вчитися. Олесько стає з досади червоний. Олесько вже від тепер чує себе статочним, важливим «шкубентом».

І Олесько на радощах припадає до рук мамі. Коли підходить до пан-отця і вистрілює як з рушниці поцілуй у пан-отцеву руку, тоді отець парох підводиться із стільця, кладе Олеськові руку на голову й твердо, гостро йому каже:

- Пам'ятай, Олеську, коли б ти перестав у школі вчитися, або коли б ти щось поганого коли-будь вчинив, за що ми тут у твою рідну селі мали б соромитися..., тоді я при всіх людях назвав би тебе поганцем. Поганою, недоброю людиною.

У ту ж хвилину Олесько відскакує від пан-отця, розстібає сорочину й тицяє пальцем на чорний хрестик, що звисає йому на грудях.

- Цей Хрестик, отче духовний, не дозволить мені стати поганою людиною! - кидає голосно, виразно малий Олесько.

(Далі буде)

Покутні символічні дії *

Від апостольських часів найбільш звичайною і природною поставою тіла на молитві і в часі богослужень було стояння. Приписи Вселенських Соборів наказували, щоб усі вірні під час молитви стояли в усі неділі року і в часі П'ятидесятниці, що є від празника Пасхи до Зшестя Святого Духа. І ця практика мав свою особливу символіку.

Крім стояння в часі богослужень у приписанах часах церковного року в практиці мавмо ще різні покутні символічні дії чи рухи тіла. Сюди належать передусім приклонення колін, поклони, лежання хрестом і схилювання голови.

Коліноприклоніння

Молитися навколошках не тільки в храмі, але приватно, це дуже старовинна і загальна практика у всіх релігіях і в усіх народів. Такий спосіб молитви ми бачимо як у Старому, так і в Новому Завіті. «Апостольські постанови», твір з 4-го століття, кажуть: «Ми вірні стаємо на коліна і молимося до Бога через Його Христа».

Молитва навколошках є символом нашої покори, розкаяння серця і нашої грішності перед Богом. Про силу такої молитви Св. Амвросій (пом. 397) говорить: «Молитва на колінах більше як інші покути має силу угамувати Божий гнів і осягнути Його милосердя». Тому Св. Церква приписує приклоняти коліна тільки у будні й покутні дні.

Св. Василій Великий (пом. 379) пояснює символіку коліноприклонної молитви: «При кожнім приклоненні колін і кожнім вставанні ми чинно показуємо, що через гріх ми впали до землі і через чоловіколюбія нашого Творця знову покликані до неба». На день П'ятидесятниці він склав особливі молитви до Святого Духа на вечірній відправі, що їх треба проказувати на колінах.

Ось кілька прикладів такої молитви:

1. В книзі пророка Даниїла читаємо, що «він тричі на день припадав навколошки і молився та хвалив свого Бога» (Дан.6,11).
2. Св. Євангеліст Лука говорить: «І приходить до Нього, - це є до Ісуса - прокажений, благає Його, припавши на коліна, каже Йому: «Якщо хочеш, то можеш мене очистити» (Лк.1,40).
3. Так молився Ісус Христос перед своїми муками в Олівінім городі: «І сам відійшов від них так, як кинути каменем, і ставши на коліна, почав молитися» (Лк.22,41).
4. Св. Апостол Петро при уздоровленні дівчини Тавіти: «Став на коліна і почав молитися» (Діян.9,40).

В п'ятдесяти річницю смерті

Микола Зеров

Ім'я Миколи Зерова, поета, літературознавця, науковця і енергійного політичного діяча надовго випало з історії української, «радянської» літератури тільки через те, що його твори були надто інтелектуальні а діяльність надто радикальна.

Доцільно не згадували про нього і тому, що, як один з неокласиків ставив українську літературу на рівні зі світовою, не обмежуючись до мізерного регіоналізму і контактів тільки з російським літературним рухом. Зокрема прославився Микола Зеров як видатний знавець і перекладач античної поезії.

5. Св. Апостол Павло на своїй прощальній промові до єфеських пастирів: «Промовивши це, він упав на коліна і з усіма ними почав молитися» (Діян. 20,36).

6. Історик Євсевій у своїй «Історії Церкви» пише, що Апостол Яків, перший єпископ Єрусалиму, беззаступно молився у храмі навколошках так, що з часом шкіра на його колінах затвердла наче у верблюда. В житті про цісаря Константина він говорить що Константин часто молився на колінах.

Поклони

Це вищий ступінь покути від стояння на колінах. Тут маємо на увазі доземні поклони або велику метанію, при якій робимо знак св. хреста і припадаємо до землі. Поклони є символом нашої особливої пошани, покори й покути.

1. Читаємо у Св. Євангелії, що один з десятьох прокажених, що їх Ісус Христос уздоровив, повернувшись: «І припавши лицем до ніг Ісуса, почав Йому дякувати» (Лк. 17,46).

2. В перших віках Церкви ті, що відбували покути за свої тяжкі провини, мали стояти перед дверми храму і падати ниць перед вірними, що входили до храму, і просити в них молитов.

3. Старовинні монахи-пустельники, проказуючи покутні молитви, робили денно сотки-сотки поклонів.

4. Св. Іван Золотоуст (пом. 407) про поклони в його часах каже: «І всі ми разом падаємо на землю і всі разом встаемо».

5. В першому віці християнської віри на Русі-Україні київський митрополит Георгій (1069-1072) у своєму Уставі, за звичаєм грецької Церкви, прописує різні кари й покути за незберігання Божих заповідей. До тих кар і покут звичайно були додавані також і поклони. Так, наприклад, за ворожбу і чари була покута по двісті поклонів денно через три роки. За гріхи зі скотиною - покута через два роки по двісті поклонів денно. За гріхи братів із сестрою - по п'ятсот поклонів денно через три роки. За гріхи з невісткою по триста поклонів денно через два роки. Якщо б чоловік відпустив свою жінку і жив з іншою - покута по сімсот поклонів денно через два роки. Всі вірні були обов'язані у Великому Пості робити по триста поклонів денно, а в Петрівку, Спасівку і Пилипівку по сто поклонів щоденно.

6. Сьогодні, передусім у Великому Пості, робимо велики поклони і приватно на молитві і в церкві під час постових богослужень та під час Літургії Ранішо-освячених Дарів.

Лежання Хрестом

Найвищий ступінь покутного настрою це лежання хрестом, коли хтось на молитві цілим тілом

ниць простягається на землі. Лежання хрестом є надзвичайним актом упокорення й покути перед Богом. Читаємо у Св. Письмі, що під час побуту ізраїльтян на пустині, Мойсей і Арон щоб переблагати Бога за гріхи свого народу, «припали лицем до землі» (Числ.16,22).

Історик Сократ (пом. 440) оповідає у своїй «Історії Церкви» про софіста Екебола, який у Царгороді за часів цісаря Констанція удавав ревного християнина, а опісля за цісаря Юліяна Відступника поводився як завзятій поганин. Після смерті Юліяна він знову зробив визнання віри християнської і за покуту простягався на землі перед входом до храму і до вірних казав: «Топчіть по мені, бо наче та сіль, що втратила свій смак».

За Св. Амвросія, архієпископа Медіоляну, цісар Теодосій Великий 390р. був дав приказ вимордувати сім тисяч тессалійців за те, що вони були вбили його губернатора. За учинений злочин Св. Амвросій його зганив, заборонив йому входити в церкву і наложив на нього восьмимісячну покуту. Цісар Теодосій, що перед покутою прийшов до храму, упав лицем до землі і за Давидом молився: «Душа моя до пороху прилипла, оживи мене за Твоїм словом» (Пс.118,25).

Схилення Голови

Схилення голови під час богослужень є щось посереднє між стоянням і приклоненням колін. Воно є ознакою пошани, почести, подяки чи привіту. Коли вітаємо визначну особу то з пошані перед нею клонимо свою голову. В давнині був загальний звичай, що вірні, приймаючи благословення від єпископа чи священика, схиляли перед ними свої голови. «Апостольські Постанови» кажуть катехуменам склонювати голови, щоб одержати від єпископа благословення в часі приписаної молитви. Під час богослужень у церкві ми більше разів чуємо візвання диякона чи священика до вірних: «Голови ваші Господеві приклоніть».

Схилення голови зв'ється з-грецька малою метанією, при якій робимо на собі знак св. хреста і дещо схиляємо голову. Такі метанії ми повинні робити кожний раз, коли входимо і входимо з Божого храму; скільки разів переходимо перед престолом або іконостасом, або цілуємо святі ікони. Малу метанію треба робити на початку і при кінці кожного богослужіння, на «Святий Боже», або на «Хресту Твоєму», або на «Ви всі, що в Христа хрестилися», на «Прийдіте поклоніться», за кожний раз, коли згадуються три особи Святої Трійці, на «Мир усім»; на візвання «Голови ваші Господеві приклоніть», а також при кожному благословенні, що його під час богослужіння уділює єпископ чи священик.

*З книжки о. Юліяна Катрія ЧСВВ, «Наша християнська традиція», Нью-Йорк 1988 Рим.

далеко від батьківщини, у далекому, непривітному Сибірі. Однак режим не подолав сильного духа. Втративши родину, перебуваючи в концтаборі на Соловках, в умовах жорстокого режиму, голоду і виснаження фізичною працею однак не піддавався - далі писав сонети і працював над перекладом «Енеїди». Вістки про нього загубилися серед таємних, масових розстрілів.

(т)

Микола Зеров

«І аби пітел вогласи...»

ЧИСТИЙ ВІТЕР

Свічки і теплий чад. З високих хор
Лунає спів туги і безнадії,
Навколо нас - кати і кустодії,
Синедріон, і кесар, і претор.

Це долі нашої смутний узор,
Це нам пересторогу півень піє,
Для нас на двериці багаття тліє
І слуг гуде архієрейський хор.

І темний круг евангельських історій
Звучить як низка тонких алегорій
Про наші підлі і скupі часи.

А за дверми, на цвинтарі, в притворі
Весна і дзвін, дитячі голоси,
І в вогку повітрі вогкі зорі.

У літературній діяльності мав Микола Зеров великий вплив на молодь, незалежно від її до нього особистих симпатій чи антипатій. Який активний був з нього сучасник засвідчує факт, що Зеров як єдиний з великою відвагою і рішучістю підтримав революційний виступ Миколи Хвильового («геть від Москви») і інших членів Вапліте (організації літераторів) проти російсько-комуністичній культурній перевазі в Україні. Строгий і опанований класицист подав руку непогамованому романтикові, що накреслював перед українською молоддю візію великого українського відродження, як явища загальнолюдського значення.

Доля повелася з Миколою Зеровом жорстоко. Біографія його увірвалася 13 жовтня 1941 року

ДРОГОБИЦЬКА ТРАГЕДІЯ

З 24 серпня по 30 жовтня 1990 р. на території навчального корпусу педінституту в місті Дрогобичі по вулиці Стрийській, з та саду, що прилягає до вказаної території, проведено розкопки останків захоронених; всього викопано 486 кісткових останків людей, з яких 109 належали жінкам, 361 - чоловікам, а в 16-ти випадках стать не встановлена. Вік жертв становить від 18 до 65 років. Переважна більшість знищених людей віком від 20 до 40 років.

Яблука смерті

Я глянув, і от - кінь жовтоблідий, і хто сидів на ньому - ім'я того - «смерть», і ад пішов слідом за ним, дано їм владу над четвертою частиною землі - убивати мечем, голодом і мором, і звірями земними.

Коли я відкрив п'яту печать, я побачив під жертовником душі повбиваних за слово Боже і за свідчення, що мали. І закричали вони голосом великим: «Доки, Владико святий і правдивий, не судиш і не мстиши за кров нашу - тим, що живуть на землі?»

Книга Одкровення, розд.6.

(...) Вони хотіли бути щасливим на сім білім світі - ті люди, тілами яких встелена наша дрогобицька земля. Та виявилося, що суджена їм доля страшна і смерть мученицька. Не монголо-татарське іго втопило їхнє життя у сиру землю, ні. Це трапилося звичайно пізніше, якісно декілька десятиліть тому, в період рвійної побудови соціалізму. Тут у приміщені фізико-математичного корпусу Дрогобицького педінституту імені Франкового, до і після війни знаходилося Дрогобицьке обласне управління НКВС. Що творилося за його замурівками - поки що в пелені забуття і страху. Але з кожним днем правда все більше зриває її, і ми холонемо від жаху, почувши оповіді очевидців.

Боляче ятрити ще свіжі рані, але якби нам не хотілося чимшвидше перегорнути цю мокру від невинної крові «ворогів народу» сторінку нашої історії (не витримують уже нерви від спроб хоч якось осмислити ті злодіяння), ми повинні ще раз іще спинитися на ній. Хоч важко, але мусимо пригадати літо-осінь 1990-го року, Стрийську вулицю, що задихалася від задушливого запаху затхлих людських тіл. Той сад-цивінтар, на якому рівнесинськими рядами лежали просто неба один біля одного скелети, чекаючи суду, пам'яті та нашого Прозріння. Давайте пригадаємо, як, перш ніж ступити на подвір'я колишньої катівні, ми на мить зупинялися перед сходами, що розмежовували буття від небуття, пам'ять від безпам'ятства, мужність від зрадництва. Бо досить було зробити кілька кроків і потрапляв з нинішнього дня у той привавий учораший, соцбудівничий. Хотілося вуха поді затулити, щоб не чути нестримного плачу людського. Хотілося вірити, що усе це примарилось в страшному сні, але...

Чого тільки не почули ми біля розкопок, сліз тільки не надивилися. Кажуть, кожну п'ятницю тут працювали кат. Він з насолодою почвертував на колоді нещасних бранців большевизму. За свідченнями очевидців, в'язнів після численних тортур, тут не тільки розстрілювали а й убивали праскою, хрестом. Коли жертва була вже мертвою, її для знищеності пробивали череп.

Схоже в людській подобі! Чого ж наростили вчиненнях після почутих страхіт втримувати свою честь мужчини. І повзла вона позмінно-помітно по вимученому від пережитого обличчю, а третячі очі ніяк засміти не могли.

О боже людський! Тебе нічим не вгамувати. Одною працею лише. Кожен із в'язнів, з ким довелося розмовляти, мав у вироці статті 54-1 а, в, 11 ККУРСР. Але ді коли, скажіть, любов до рідної землі зникається зрадництвом?

Ось, лежать вони, 480 зрадників. Тільки тепер - вже в неперевістній запном і вугіллям землі, а у трунах, виготовлених майже через півстоліття. І кричать стиснутими від болю зубами, потрощеними кістками воляють до справедливості. Можливо у якісь із трун лежать і понівеченні рештки друга Івана Франка, перекладача його творів на польську мову, адвоката Володимира Кобриня, усю сім'ю якого забрали квазиволителі у перші ж дні.

Тоді, до і після війни, від цих людей забрали свободу (але не волю!). Думали й душу забрати. Тіла їхні - молодечі, сильні - понівечили тортурами. Такими, котрих не можна описати, бо й слова при одній лише згадці про них німіють. Бо ще й досі холонуть від страху, згадуючи все, очевидці. Та ми повинні окропити пам'ять людську живою водицю. Адже ходять собі десь вулицями, отримують сплатжені пенсії, пільгами користуються їхніми близьцями. І виховують своїх онуків.

... - А мені усе казав старенький сусід пошепки: «Не їж, донцю, яблук з того саду, бо не від сонця вони рум'яніють, а від крові згоряють». Я мала тоді була та й не вірила. А тепер... Ой очі мої, очі! Краще б ви не бачили того... - Заплакала, заламуючи від горя руки, жінка...

На Стрийській вулиці, на подвір'ї нинішнього фізімату, цієї весни, незважаючи на непогоду, знову рясно зацвіли дерева. Цвіт їхній падав шоколаді на землю і чимось нагадував людське життя. Передчасно зірване і підрізане. Ось і яблука наплітаються незабаром свіжим соком, але у тому саду їх ніхто не зірве. Бо то - яблука настояні на чиїхось мухах, слізах та крові. Бо то - яблука смерті, а не життя.

Помолімося...

Ірина Рудко

Передрук статті з додатку до газети «Франкова Криниця» - «Дрогобицька трагедія».

Чи ми ще зійдемося знову?
Чи вже наївки розійшлися?
І слово правди і любові
В степи і дебрі рознесли!
Нехай і так! Не наша мати,
А довелося поважати!
То - воля Господа. Годіть!
Смирітесь, молітесь Богу
І згадуйте один другого.
Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время любите,
В останню тяжку мінуну
За неї Господа молітъ!

Тарас Шевченко

Набожні хахли

Зийшов Господь на землю
В свою Галичину.

- Чого тут люди б'ються,
Ніяк я не збагну.

I б'ються не де-небутъ,
А все біля церков.
Де має бути згода,
Там ллеться людська кров.

Наблизився Всевишній
До храму, під котрим
Так бились дві громади,
Що аж курився дим.

В ходу кілки, цапіни,
Каміння та ножі.
Це рідні рідних луплять,
А не чужих - чужі.

Ви хто! - питав Панбіг,
Отих, що праворуч.
- Ми є автокефальні,
І гонять нас за Збруч.

А ви! - До тих, що зліва,
Звертається Господь.
- А ми - греко-католики,
Землі цієї плоті.

Всевишній здивувався:
- Ви часом не хахли!
Скажіть мені, а де ж то
Донині ви були!

- У партії, звичайно,-
Відповідають ті,-
І там то ми навчились
Принципальноті.

Як бачач, пане Боже,
За правду стоймо.
І знаїшівши вороже
Насіння і клеймо!

Ми будем битись доти,-
Затам'ятай собі,-
Допоки всі не згинем
За тебе в боротьбі!

- Амінь, - Всевишній мовив,
І знов склався в тіль.-
Амінь вам, безголові,
Дурні хахли, амінь.

Дмитро Павличко

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
вересень 1991 р.

Увага!

Для бажаючих, від наступного року буде можливість передплатити «Благовіст» безпосередньо в редакції.

У передплаті ціна одного примірника збільшиться коштами поштової пересилки.

Детальніше про умови передплати повідомимо у наступних числах нашої газети.

Редакція

Наш календар

ЖОВТЕНЬ

- 1.10.1665 - Обрано гетьманом Правобережної України Петра Дорошенка.
3.10.1930 - Померла письменниця Олена Пчілка.
4.10.1891 - Народився поет Юрій Клен.
4.10.1930 - Померла видатна артистка Марія Знаковецька.
7.10.1253 - Коронація короля Данила в Дрогобичі.
7.10.1926 - Помер видатний український етнограф Володимир Гнатюк.
7.10.1672 - Бучацька умова гетьмана Петра Дорошенка з Польщею.
8.10.1938 - В Ужгороді постав перший автономний уряд Закарпаття.
9.10.1596 - Берестейська церковна унія.
9.10.1655 - Перемога гетьмана Богдана Хмельницького над поляками під Городком біля Львова.
10.10.1825 - Помер композитор Дмитро Бортнянський.
10.10.1893 - Помер Леонід Глібов, український письменник, байкар, автор пісні «Стойте гора високая».
11.10.1835 - Згинув на Поділлі легендарний Устим Кармалюк.
13.10.1941 - Помер Микола Зеров, український поет, літературознавець і перекладач.
13.10.1865 - Помер український письменник П. Гулак-Артемовський.
14.10.1942 - Постання Української Повстанської Армії (УПА).
15.10.1959 - Трагічно згинув у Мюнхені, з рук большевицького агента Б. Станінського, Провідник ОУН Степан Бандера.
16.10.1876 - Народився видатний український учений і громадський діяч Сергій Єфремов.
18.10.1918 - Проголошення ЗУНР і створення Української Національної Ради у Львові.
20.10.1814 - Народився український вчений Яків Головацький.
21.10.1921 - Висвята митрополита Василія Липківського.
26.10.1612 - Запорожці з поляками здобули Москву.
28.10.1894 - Помер автор «Історії української літератури» О. Огоновський.
29.10.1794 - Помер український філософ Григорій Сковорода.
29.10.1914 - Перемога УСС на горі Ключ.
30.10.1947 - Помер поет і літературознавець Юрій Клен.

Заклик

До Вас звертається громада УКЦ з Мокрого, яка проживає на Лемківщині біля Сянока. Це єдине сьогодні на наших рідних землях майже повністю українське село. У Мокрому живе 80 українських родин. Досі не маємо своєї церкви і ніколи ми її не мали. Дивна річ, бо навіть найменші села на Лемківщині мали свої церкви, а Мокро не належало до найбідніших. Тепер собі усвідомлюємо, як через це наше село є вбоге, тому що лише через Церкву та присутність Бога серед нас можемо зберегти свою тодіжність як християни і українці. І тому вирішили збудувати в нашему селі церкву. Створено вже комітет будови церкви та куплено грунт, згromadжено частину будівельних матеріалів та трохи грошей. З весною вже хочемо починати будову. Для здійснення наших мрій потрібна ще і Ваша допомога. Твердо віримо, що Ви допоможете нам грошовими пожертвами поставити на наших землях черговий храм Господній і національну твердиню. Є вже приклади: церква в Команчі, що сусільними силами можна здійснити наші, а маємо надію, що і Ваші прагнення.

Комітет будови церкви у Мокрому та о. парох Іван Пілка

Пожертви можна висилати на адресу:

Społeczny Komitet Budowy Cerkwi
Grecko-Katolickiej w Mokrem
Bank Spółdzielczy Zagórz
BDK Sanok
333632-169-138-709

Уточнення

У «Благовісті» за серпень в колоні грошові пожертви на будову церкви в Мокрому замість Андрій Ожеховський 1,2 млн. зл. повинно бути:

Парохіяни з Пененжна, учасники поїздки до Перемишля на вroчишті інгресу Владимира Івана Мартиняка 1 млн. зл.
Анна і Андрій Ожеховські (Лельково) 100 тис. зл.
Параскевія і Василь Пушкар (Бєньково) 100 тис. зл.

Подяка

Пану Ярославу Береговому з Австралії скла-даємо сердечну подяку за подарованих 50 ам. дол. на видавничий фонд «Благовіст».

Редакція

ЛИСТИ

До шановної Редакції «Благовіста»

Нав'язуючи до інтерв'ю «За порогами св. Юра», поміщеного у 8 числі «Благовіста», вважаю, що варто доповнити цю статтю офіційними даними з 1 січня 1991 про релігійні громади на Україні.

В. Порондовський
Вроцлав

Релігійні громади України

Конфесія

Кількість зареєстрованих об'єднань за станом на 1.01.1991 р.

Українська Православна Церква	5031
Українська Автокефальна Православна Церква	811
Українська Греко-Католицька Церква	1912
Римо-Католицька Церква	313
Вірменська Церква	3
Лютеранська Церква	2
Методистська Церква	1
Реформатська Церква	90
Стара-Обрядницька Церква	57
Мусульмани	14
Юдаїсти	23
Євангельські християни	1
Євангельські християни-баптисти	1059
П'ятдесятники	453
Адвентисти сьомого дня	210
Християни сьомого дня	2
Молокани	5
Апокаліптисти	1
Кришнаїти	4
Церкви повного Євангелія	1
Харизмати	1
РАЗОМ - 9994	

За даними з «Української культури», № 7, Київ 1991

ЛИСТИ

ЛИСТИ

Церква в Розділлі.

БЛАГОВІСТ – суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі. Редакція: о. Юліан Гбур – відповідальний редактор, о. Богдан Панчак, Любомир Тхір, Дарій Гаврилець – технічна редакція. Постійна співпраця – Богдан Тхір. Адреса редакції: ul. Chopina 17, 11-220 Górowo Iławskie.

Druk SPP B-ce z-d Sepopol z 317/91 p.2800